

A MADRIDI EGYETEMI KÖNYVTÁR SZABADPOLCOS OLVASÓTERME

R 211 LASSO DE LA VEGA, Javier: Le système de libre accès dans l'organisation de la Bibliothèque de l'Université de Madrid. = B. Bibl. Fr. 7. ann. 1962. 9/10. no. 449-460. p.

A szabadpolc-rendszer a madridi Egyetemi Könyvtár szervezetében. - Az ETO használatának előnyei a madridi Egyetemi Könyvtár szempontjából. Ennek az osztályozásnak az alkalmazása a szabadpolcos könyvek raktározásában és szakkatalógusában. - Fordítás spanyolból.

3:2437

(9.4)

(7.22)

(3,2)

Ref.: KF.8.évf.1962.9-10.sz.426-427. p.

A madridi Egyetemi Könyvtárnak a szabadpolcos olvasótermekre való áttéréséről számol be a könyvtár igazgatója.

Az Egyetemi Könyvtár - amelynek most tervezik új központi épületét - jelenleg 7 kari könyvtárból és ezek intézeti, laboratóriumi, klinikai könyvtáraiból áll.

A cikk lelkes bevezető része visszautasítja a szabadpolc ellen felhozott közhelyszerű érveket. A kifogásokkal eszerint csak a szabadpolcra való átállítás kétségtelenül hatalmas munkájától való félelmüket akarják leplezni egyes könyvtárosok. A szisztematikus elrendezésű szabadpolcos könyvtárt hatalmas könyvhöz lehet hasonlítani, amelynek fejezetei a szakolvasók, lapjai a könyv-állványok, sorai a könyvespolcok.

A madridi Egyetemi Könyvtár a szabadpolc bevezetésével egyidejűleg tért át az ETO használatára. Az ETO konfekciós üzlethez hasonlítható, amelyben az ember mindent vagy csaknem mindent megtalál, amire szüksége van, de a kiválasztott ruhadarabokon rendszerint van valami igazítani való, ha azt akarjuk, hogy teljesen testhez állók legyenek. Az ETO-t is az adott állomány mértékére kell átszabni.

A madridi Egyetemi Könyvtárnak a következő katalógusai vannak:

A. Kumulált központi betűrendes katalógus valamennyi kari, intézeti könyvtár anyagáról. Zár alatt tartott szolgálati katalógus ez. Minden óvatosság ellenére is megesik, hogy egyes - tudományukban monopol-helyzetre törekvő - tudósok eltüntetnek belőle cédulákat.

B. Szótárkatalógus (karonként). Ebbe a szerzők s egyéb közreműködők neve mellett címük alatt is beosztásra kerülnek a könyvek, kivéve azokat az eseteket, amikor a címrendszo megegyezik a tárgyszóval.

Az Egyetemi Könyvtár szótárkatalógusának tárgyszó-jegyzékét egy könyvtároscsoport szerkeszti, cikkírónak az ETO segítségével kidolgozott rendszere alapján. Ugy gondolják, hogy tárgyszó-jegyzékük elkerüli a hason-

ló tárgyszó-jegyzékek (Cutter, Valikán, Kongresszusi Könyvtár tárgyszó-jegyzékei) hibáit.

C. Végül az olvasók rendelkezésére áll minden szakolvasóban a decimális szakkatalógus.

Kísérletek folytak a szótárkatalógus és szakkatalógus használata közötti arány megállapítására. Ennek eredménye: a közönség mintegy 75 %-a inkább a szótárkatalógust, 25 %-a pedig a szakkatalógust használja. Utóbbinak főleg a professzorok, kutatók a használói. De ezek nagy része is előbb megnézte már a szótárkatalógust.

A szabadpolcos anyagnak az ETO szerinti felállításában a következő módon jártak el: Tekintetbe véve valamennyi fakultás könyvtárának anyagát s az egyes szakterületek várható fejlődését, az ETO táblázatai alapján összeállították a szakrendi raktározásban használandó tárgykörök táblázatát. Ezen csak akkor változtatnak, ha utólag kiderül, hogy hibát követtek el az összeállításban, vagy valamelyik ismeretág gyors fejlődése feltétlenül szükségessé teszi egy-egy új tárgykör beiktatását.

A decimális helyrajzi jelzetekben bizonyos redukciót hajtottak végre. Egy-egy osztályon belül az ETO táblázatokban egymás alá rendelt s így 2,3,4 számjeggyel is jelölt fogalmakat egymás mellé rendelték s ezeket - házi használatra - az abc nagybetűivel jelölték. A betűjelek s az ezeknek megfelelő decimális jelzetek jegyzéke minden szakolvasóban a közönség rendelkezésére áll. A további bontás - alosztályozás, közös alosztások útján - már szigorúan az ETO táblázatai szerint történik, ezekkel azonban csak nagyon mértékletesen élnek.

A polcon a szakcsoportokat könyvalaku választókkal határolják el egymástól. Ezekre a 23 cm magas, 5 cm széles ún. fantomokra írják a szakcsoport jelzetét és megnevezését. A szakcsoporton belül a könyveket - a spanyol "Cutter" táblázat betűrendi jelei segítségével - abc rendben állítják fel. A "fantomokra" ráírják, folyamatosan kiegészítve, a csoporthoz tartozó kötetek számát s a leltározás dátumát is. Ennek segítségével történik az állomány hiánytalanságának állandó ellenőrzése.

A decimális szakrendi raktározást az egyetem professzorai eleinte hevesen elleneztek. De a reorganizáció befejezése óta egyre több a dicséret s egyre kevesebb a bírálat. A közönség nagy része - így a hallgatók is - ma már jól tájékozódna a szabadpolcon. Igazi hatékonyságát azonban a szabadpolcos rendszer majd csak az új épületben fogja kifejteni. (MÁ)